

Ὁ Ἐσταυρωμένος τοῦ Μητροπολίτου Περιστερίου καὶ ὁ Ἐσταυρωμένος τῆς Εκκλησίας

Τὸν Μάιο τοῦ 2023 πραγματοποιήθηκε κληρικολαϊκὴ σύναξη στὸ Ἀμφιθέατρο Ἐκδηλώσεων τοῦ Ἐπισκοπείου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Περιστερίου, συγκληθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Περιστερίου κ. Γρηγορίου. Τὸ θέμα τῆς συνάξεως ἦταν ἡ ἀνάδειξη τῶν «ἀλλοιώσεων καὶ ἀπωλειῶν τῆς λειτουργικῆς πίστεως σὲ βάρος τῆς πραγμάτωσης τῆς Θείας Λειτουργίας»¹, ποὺ προκαλοῦνται ἀπὸ τὴ σύγχυση γιὰ τὴν θέση τοῦ Ἐσταυρωμένου καὶ τῆς ταύτισής του μὲ τὸν *Τίμιο Σταυρό*. Παρακολουθώντας κανεὶς τὸ βίντεο θαυμάζει κανεὶς γιὰ δύο πράγματα: α) Τὴν ἐπενδεδυμένη θεολογικοῦ περιτυλίγματος ἐπίθεση κατὰ τῆς θέσης τοῦ Ἐσταυρωμένου ποὺ καταλήγει ἐν τέλει σὲ ἐπίθεση κατὰ τοῦ ἰδίου τοῦ Ἐσταυρωμένου καὶ β) τὴν ἰώβεια καὶ κοσμιωτάτη, ὅσο τοῦλάχιστον ἐπιτρέπει νὰ δοῦμε τὸ μονταρισμένο βίντεο, ὑπομονὴ τοῦ Σεβασμιωτάτου στὶς ἠχηρὲς παρεμβάσεις τῶν ἀντιδρώντων ποὺ παρεμπόδιζαν τὴν ὀλοκλήρωση τῆς παρουσίας του. Πραγματικὰ ἄξια ἐπαίνων καὶ θαυμασμοῦ ἡ στάση του.

Ἐνα χρόνο ἀργότερα, τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 2024 ὁ Σεβασμιώτατος ἐξέδωσε τὴν Ἐγκύκλιο Ἐπιστολὴ 1/2024, μὲ τὸ ἴδιο ἀκριβῶς περιεχόμενο. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ σχεδόν, εὐκόλα συμπεραίνει κανεὶς ὅτι τὰ γεγονότα τῆς συνάξεως, ὅπως καὶ ἄλλες ἀντιδράσεις στὴν προσπάθεια ἐπιβολῆς τῆς διδαχῆς του, μᾶλλον σημάδεψαν τελικῶς καὶ τραυμάτισαν τὸν ψυχισμό του ἀφήνοντας αἰσθητὸ ἴχνος στὸ ὕφος τοῦ ἐν λόγῳ κειμένου. Λέμε προσπάθεια ἐπιβολῆς τῆς διδαχῆς, διότι δὲν φαίνεται νὰ εὐσταθεῖ ἡ κατηγορία περὶ ἐπιβολῆς ἀπομάκρυνσης τοῦ Ἐσταυρωμένου. Τοῦλάχιστον ὄχι ἄμεσα. Ὁ ἴδιος ἀναφέρει ὅτι ἀπὸ «ἀγάπη καὶ ρεαλισμὸ» δὲν ὑποχρεώνει τοὺς ἱερεῖς του νὰ τὸ κάνουν, ὀφείλει πάντως ὡς Πνευματικὸς Πατέρας νὰ διδάσκει τὴν ἀλήθεια. Παρόλα αὐτά, στὴν ἴδια σύναξη ξεκαθάρισε καὶ τόνισε μὲ τὸν πιὸ κατηγορηματικὸ τρόπο ὅτι ὅσο παραμένει ὁ Σταυρωμένος ὀπισθεν τῆς Ἁγίας Τραπέζης, τότε κινδυνεύει ἡ λατρεία, οἱ ἐπιμένοντες στὴ συγκεκριμένη θέση εἶναι ἀθεολόγητοι, δυτικίζουν κ.ο.κ., ἐνῶ στὴν παροξυσμικὴ Ἐγκύκλιό του τοὺς ὀνομάζει «Ἐσταυρωμενολάτρες» καὶ *συναρπαγέντες αἵρετικούς*. Μετὰ ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἀφήνει καὶ πολλὰς ἐπιλογές! Ἀναρωτιόμαστε ἐδῶ, πῶς εἶναι δυνατὸν ἓνας Μητροπολίτης ἀπὸ τὴ μία νὰ κατηγορεῖ συλλήβδην λαϊκοὺς καὶ κληρικοὺς γιὰ αἵρεση καὶ φονταμενταλισμὸ, ἀλλὰ νὰ ἐπιτρέπει ἀπὸ τὴν ἄλλη στοὺς δευτέρους νὰ λειτουργοῦν. «Αἵρετικοὶ» ἱερεῖς νὰ λειτουργοῦν «ἀπὸ ἀγάπη καὶ ρεαλισμὸ» τοῦ Ἐπισκόπου, δὲν ἔχει ἀκουστῆ ξανά. Ἐλαφρᾶ τῆ καρδία, «στρίμωξε» τὸ πρεσβυτέριο μὲ τὴν παρουσία τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου στὴν σύναξη, δίνοντας μία ὄχι καὶ τόσο εἰλικρινῆ εἰκόνα ἐνότητας περὶ αὐτὸν καὶ δὲν ἀναλογίστηκε σὲ πόσο δεινὴ καὶ ἐπώδυνη θέση ἔφερε συνειδησιακά τοὺς παρισταμένους καὶ φιμωμένους ἱερεῖς του.

¹ Ἐγκύκλιος Ἐπιστολὴ 1-2024, «Πρὸς τὸν ευσεβῆ καὶ εὐλογημένο Λαὸ τοῦ Περιστερίου», σελ. 7

Ακολουθεῖ σχολιασμός σέ σημεία τῆς Ἐγκυκλίου τοῦ Σεβασμιωτάτου.

Σέ ὅλη τὴν ἔκταση τοῦ κειμένου, ἐπαναλαμβάνεται κουραστικά καὶ σταθερὰ ἢ ἄποψη ὅτι ὁ χῶρος ὀπισθεν τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς εἶναι τόπος φανέρωσης τῶν προσώπων τῆς αἰδίου Ἁγίας Τριάδος καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἐπιτρέπονται ἀπεικονίσεις ἱστορικῶν γεγονότων, ἀκόμα κι ἂν ἀφοροῦν τὸν σαρκωμένο Λόγο τοῦ Θεοῦ στὴν ὑψίστη στιγμή τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας Του, δηλαδὴ τῆς Σταυρώσεώς του. Ἡ διακήρυξη αὐτὴ ἀπορρέει ἀπὸ τὴν ἀπολυτοποίηση τῆς ἐρμηνείας τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ ὀρθοδόξου ναοῦ ὡς ἓνα εἶδος γραμμικοῦ ἡμερολογίου ἀπὸ τὴν ἱστορία πρὸς τὰ ἔσχατα, μὲ ἐνδιάμεσους σταθμοὺς σημεία τοῦ ναοῦ ποὺ ἀντιστοιχοῦν σὲ κορυφαῖα χριστολογικὰ γεγονότα. Τὰ δὲ ἔσχατα εἶναι ὁ χῶρος πίσω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα. Στηρίζεται ἐπίσης στὴν διδασκαλία περὶ τοῦ «νεκροῦ» καὶ τῆς «μιας ἡμέρας» Ἐσταυρωμένου, τοῦ Ὁποίου ὁ θάνατος λογίζεται ὡς ἀρνητικὸ στοιχεῖο γιὰ τὴν παρουσία του ἐντὸς τοῦ Ἱ. Βήματος.

Ὁ Ἐσταυρωμένος, ἓνα κοινὸ σημαῖνον Δύσης καὶ Ἀνατολῆς, γίνεται «σημεῖον ἀντιλεγόμενον» στὴ διάνοια τοῦ Σεβασμιωτάτου μὲ τὴν ἀδιάκριτη ταύτιση τῶν διττῶν σημασιωμένων του, δηλαδὴ δυτικῆς - αἰρετικῆς καὶ ὀρθόδοξης διδασκαλίας. Θεωρεῖ δηλαδὴ ὅτι ἡ παρουσία (ἀκόμα καὶ ὄνομασία) τοῦ Ἐσταυρωμένου ἐμπεριέχει αὐτομάτως μία δυτικὴ, ἀποκλειστικὴ κατανόησή της καὶ γιὰ τοὺς ὀρθοδόξους, κάτι ποὺ σπεύδει ἀπὸ ποιμαντικὴ ἀνησυχία νὰ ἀποτρέψει. Ὁ ζῆλος αὐτός, θεωροῦμε, ὑποκρύπτει σύγχυση λόγῳ αὐτοματισμοῦ στὴ σκέψη του ἐπειδὴ ὁ ἴδιος ἔχει μάθει νὰ κατανοεῖ ἐξ ὀρισμοῦ κριτικά τὸν Ἐσταυρωμένο, θεωρώντας αὐτὸν «δυτικουργημα» ὡς τεχνοτροπία, χωροταξία καὶ ὄνομα. Ἔτσι, προβάλλει τὶς ἀντιρρήσεις του, ἀλλὰ ἐνώπιον ἐνὸς ὀρθοδόξου πληρώματος ποὺ ἔχει ἐντελῶς διαφορετικὴ πίστη καὶ θεώρηση γιὰ τὸν Ἐσταυρωμένο καὶ τὴ θέση του ἐντὸς τοῦ Ἱ. Βήματος, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ βρίσκεται αἴφνης στὸ ἐδώλιο μὲ βαρεῖες κατηγορίες, ἀνυπόστατες καὶ καλούμενο νὰ πληρώσει τὰ σπασμένα τῶν δυτικῶν... καὶ τῆς παραληρηματικῆς ἐρμηνευτικῆς τοῦ Μητροπολίτου του.

«...ἐκμηδενίσουμε καὶ «ἐκθρονίσουμε» τὴν ἀόρατη παρουσία τῶν Τριῶν Προσῶ-πῶν τῆς Ἁγίας Τριάδος πίσω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα, μόλις τὰ τελευταῖα 100 χρό-νια, καθὼς τὴν θέση Τοῦς κατέλαβε ὁ ὀρατὸς ἀυθαίρετα τοποθετηθεὶς ἐκεῖ 2ος Ἐσταυρωμένος!...»

Σὲ ρόλο ταξιθέτου, ὁ Μητροπολίτης καθορίζει μὲ ὀξὺ καὶ ἀπότομο τρόπο ποῦ θὰ σταθεῖ ὁ καθένας. Κρατᾷ καὶ μία θέση γιὰ τὴν Ἁγία Τριάδα! Ἐὰν χωρέσει βέβαια, διότι στὸ ἴδιο κείμενο γίνεται λόγος καὶ περὶ συνθρόνου ὀπισθεν τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς. Τὸ σύνθρονο δὲν ἐκθρονίζει τὴν Ἁγία Τριάδα; Ὁ δογματισμὸς τοῦ Μητροπολίτου ἀναμιγνύει τύπο καὶ κυριολεξία. Ἐφόσον ὑπάρχει σύνθρονο «εἰς τόπον καὶ εἰς τύπον» Χριστοῦ (καὶ Ἀποστόλων), πάλι δὲν περισσεύει ἓνας... Χριστός; Ὁ λειτουργὸς

Ἀρχιερεύς! Τί γυρεύει στοῦ Ἰ. Βῆμα εἰς τύπον τοῦ Χριστοῦ, ἐφόσον Ἐκεῖνος φανερόνεται ἀοράτως σὺν Πατρὶ καὶ Πνεύματι; Καὶ πόσο περισσότερο νεκρὸς δὲν εἶναι αὐτός, ὁ φύσει φθαρτός, θνητός, τρεπτός ἠθικά καὶ ὄντολογικά, ἐν ἀμαρτίαις συμπεπλεγμένος λειτουργός, ἀπὸ τὸν Ἐσταυρωμένο Θεάνθρωπο; Φαρισαϊκῶς, ἐπιλέγεται ὅτι ἐνοχλεῖ ὁ δεύτερος, ὁ Ἐσταυρωμένος καὶ τοῦτο ἐπειδὴ ἀπεικονίζεται «νεκρὸς» κατὰ τὸν Μητροπολίτη Περιστερίου.

Αὐτὰ τὰ τραγελαφικὰ προκύπτουν μόνον ἐὰν κρατήσουμε ὡς ὁδηγὸ τὴν ἰδεοληπτική διδαχὴ του. Κατὰ τὴν ἴδια σκέψη, ἀρμόζον γιὰ τὸ Ἱερὸ Βῆμα εἶναι νὰ προτιμᾶται ἡ εἰκόνα τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ. Μήπως ὅμως καὶ ἡ ἀναστάσιμη εἰκόνα δὲν ἐμφανίζει ἕναν «ἱστορικὸν» Χριστό, ἐκεῖνον ποὺ εἶδαν οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι ἢ ποὺ ἐπετράπη νὰ δοῦν καὶ κατέγραψαν στὰ ἱερὰ Εὐαγγέλια: τὸν «οὕτω ἀναβάντα πρὸς τὸν Πατέρα αὐτοῦ»² καὶ δοξασθέντα; Ἐμφανὴς καὶ ἀτέρμων ὁ σχολαστικισμὸς αὐτῆς τῆς ἀντίληψης τῶν πραγμάτων. Κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία καὶ ἀποστολικὴ μαρτυρία μαθαίνουμε ὅτι ὁ Σταυρός, δηλαδὴ ὁ Ἐσταυρωμένος Κύριος, μὲ δύο τρόπους ἔλεγξε τοὺς ἀπίστους: ὡς μωρία τοὺς εἰδωλολάτρες καὶ ὡς σκάνδαλο τοὺς Ἰουδαίους³. Ὁ θάνατος, ὁ νεκρὸς, τὸ ἄψυχο Σῶμα, εἶναι τὰ σκανδαλοποιὰ καὶ παράλογα στοιχεῖα ποὺ ἐμποδίζουν ἀπὸ τὴν πίστη στὸν Χριστό. Αὐτὰ ἀκριβῶς γίνονται καύχημα γιὰ τοὺς χριστιανοὺς ὅμως. Ἕνας ἀθάνατος θεός, πανίσχυρος καὶ ἀφέντης, εἶναι κάτι κοινὸ σὲ ὅλα τὰ θρησκευόμενα καὶ αὐτονόητο. Ἕνας Θεὸς ὅμως ποὺ γίνεται *κατάρα*⁴ γιὰ τὰ πλάσματά του, ὑπερβαίνει κάθε γήινη θρησκευτικότητα καὶ ἀντίληψη περὶ Θεοῦ.

Πῶς εἶναι δυνατόν ἢ καύχησή μας νὰ καταντάει αἰσχύνη, στὴν προσπάθειά μας νὰ ἐννοήσουμε καὶ νὰ προβάσουμε ἕναν (οὕτως ἢ ἄλλως) παντοδύναμο καὶ πανταχοῦ παρόντα Θεό; Ὑπάρχει πράγματι χωροταξικὸς σχεδιασμὸς καὶ τυπολογία σὲ ἕναν Ναό, ἀλλὰ χρησιμεύει στὴν κατανόηση, σὲ σχέση μὲ τὰ τελούμενα, τοῦ χώρου καὶ τῶν πραγμάτων ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, ποὺ εἶναι τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων. Ἐπομένως, μὲ τὴν εἴσοδό μας ἡμῶν τῶν κληρικῶν στὸν πανίερο τοῦτο χῶρο, πρώτη προϋπόθεση εἶναι ἡ συντριβὴ γιὰ τὸ «ἐν οὐρανῷ ἐστάναι νομίζειν», ποὺ εἶναι καὶ ἡ δευτέρη προϋπόθεση (δηλαδὴ ἡ πίστη). Περαιτέρω χωροταξικὴ διευθέτηση καὶ εἰδικὰ ἐὰν καταλήγει σὲ ἀπολυτοποιήσεις καὶ τραβηγμένες, ἀφοριστικὲς διακηρύξεις γιὰ ἀντικείμενα ἢ εἰκόνες προκαλῶντας ἔτσι ταραχὴ καὶ ἀναστάτωση, εἶναι ἀνώφελη καὶ ἐπιζήμια. Μὲ τί εἰρήνη στὴν καρδιά τους θὰ σταθοῦν οἱ λειτουργοὶ ἐνώπιον τοῦ Θυσιαστηρίου, ὅταν ἔρχεται στὸν νοῦ τους ἡ εἰκόνα τοῦ Ποιμενάρχου τους νὰ λέει μετὰ **νομικῆς ἀπεχθείας**⁵, οὔτε λίγο οὔτε πολὺ, «πᾶρτε τὸν νεκρὸ ἀπὸ μπροστά μου».

Δυσκολευόμαστε νὰ πιστέψουμε πῶς ὁ Σεβ/τατος ἐννοεῖ ὡς πραγματικὸ - κατὰ κυριολεξίαν - χῶρο φανέρωσης τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ αὐτὴν τὴν γωνίτσα τοῦ δικοῦ Του

² Ἰω. 20,17

³ Α΄ Κορ. 1,23

⁴ Γαλ. 3,13

⁵ Ἀρ. 19,11 καὶ Λευ 21,1

Ναού. Έπομένως ὅ, τι γίνεται καὶ σχεδιάζεται στὸν Ναό, εἶναι γιὰ ἐμᾶς τοὺς πεπερασμένους στὴ διάνοια. *Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον*⁶. Ὁ ἴδιος ἀναφέρει τὰ περὶ ἀναγωγῆς τοῦ νοός τῶν χριστιανῶν⁷. Ὁ δὲ Κύριος, ἐμφανίζεται καὶ ἐνεργεῖ ἐκεῖ πὺρ Ἐκεῖνος θέλει⁸. Φαίνεται ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος δυσχεραίνεται στὰ λειτουργικά του καθήκοντα καὶ στὴν ἀναγωγή τοῦ δικοῦ του νοός ὑπὸ τὴν παρουσία Ἐσταυρωμένου πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ τὸν ἀφαιρεῖ. Μπορεῖ ὅμως ποτὲ ὁ Κύριος νὰ γίνῃ αἰτία ὥστε νὰ «σε σκανδαλίζει ὁ ὀφθαλμός σου»⁹; Οὔτε καὶ ὑπάρχει λόγος νὰ δογματίζει ἢ νὰ ὑπερθεματίζει στὶς ἀπόψεις ἄλλων καθηγητῶν προκαλώντας ὀδύνη στοὺς πιστοὺς, ταραχὴ ἀντὶ εἰρήνης στὸ Σῶμα καὶ μάλιστα κηρύττοντας ὅτι ἡ θέση τοῦ Ἐσταυρωμένου (καὶ Σταυροῦ Λιτανειῶν μετ' Ἐξαπτερύγων) ὀπισθεν τῆς Ἁγίας Τραπέζης προξενεῖ ἀλλοιώσεις στὴν πίστη, στὴν λατρεία καὶ στὴν ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι πολὺ βαριὰ ἡ κατηγορία αὐτή. Ὅσοι ἐμμένουμε, ταυτιζόμεστε λέει, μὲ τοὺς παπικοὺς καὶ προτεστάντες καί, ἀκόμα χειρότερα, μὲ τοὺς αἰρετικοὺς ἀρειανιστὲς καὶ τοὺς εἰδωλολάτρες! Θεολογοῦμε ιδιωτικῶς καὶ ἀσεβοῦμε στὴν Ἀνάσταση καὶ στὴ Βασιλεία τῶν Ἐσχάτων. Καὶ κατόπιν αὐτῶν φέρει βαρῶς τὶς ἀντιδράσεις τοῦ κόσμου! Οὔτε κἂν ἐννοεῖ ὅτι, σὲ τόσο ἐλάχιστο χρόνο ἀπὸ τὴν μεγάλη θλίψη τῶν lockdown καὶ ὅσων φρικτῶν συνέβησαν τότε, ὁ πιστὸς λαὸς παραμένει τραυματισμένος καὶ εὐαίσθητος μπροστὰ σὲ ἄκριτες καὶ ἄδικες παρεμβάσεις στὰ τοῦ ναοῦ καὶ τῆς λατρείας.

Ἔχουμε τὴν ἀλγεινὴ αἴσθηση ὅτι τὸ Μήνυμα τοῦ Σεβασμιωτάτου εὐρίσκεται ἐγγύτερα πρὸς τὸ «τύπτειν «τοὺς συνδούλους αὐτοῦ»¹⁰ παρὰ στὸ «ποιμαίνειν τὰ πρόβατα»¹¹ τοῦ Χριστοῦ. Συμπεριφορὲς γνωστὲς τὰ τελευταῖα χρόνια καὶ δυστυχῶς ἐπαναλαμβανόμενες ἀπὸ νεοχειροτονηθέντες ἐπίσκοπους. Πόσους δὲν εἶδαμε κληρικούς μας, ἐκλεκτοὺς ἱερομονάχους νὰ ἀλλάζουν ὕφος καὶ ἑαυτὸ μὲ τὸ καλημέρα τῆς εἰς ἐπίσκοπον χειροτονίας τους. Ἀνυπόμονοι νὰ «ὀρθοτομήσουν», εἰσέρχονται μὲ σπουδὴ στὴν ἀρχιερατικὴ τους διακονία ὡς ταῦροι ἐν ὑαλοπωλείῳ, ἐπειγόμενοι νὰ «βάλουν τάξη» στὶς Μητροπόλεις τους ἢ στὴν Ἐκκλησία ἢ ἀκόμα καὶ νὰ ἐλέγξουν ἀρχαιότερους συνεπισκόπους τους. Ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας ὀρίζεται - ἀλλοίμονο - ἀπὸ ἐγκυκλίους, ἐνίστε δὲ καὶ ὑπουργικὰ φερμάνια. Δὲν ὑπάρχει ἡ ζωντανὴ διαδικασία τῆς διδαχῆς, τῆς συγκατάβασης, τῆς διαποίμανσης, τῆς ὑποδειγματικῆς ἀρχιερατικῆς ἀγιότητος.

Ἀνάξιοι ὄντες νὰ λειτουργήσουμε, ἀντὶ νὰ κλαῖμε συναισθανόμενοι τὰ τραγικά, ἐρεβώδη ἐλλείματά μας, τολμοῦμε καὶ ἀπλώνουμε τὰ χέρια μας καὶ στὸν Χριστό καὶ

⁶ Μκ. 2

⁷ Ἐγκύκλιος, σ. 11

⁸ «οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ», Πρ. 7, 48-49 καὶ «οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, οὐδὲ ἐροῦσιν ἰδοὺ ὧδε ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν», Λκ. 17,20-21.

⁹ Μτ. 5,29

¹⁰ Μτ. 24,49

¹¹ Ἰω. 21,16

στην Ἐκκλησία του, τὴν Ἱερὰ Παράδοσή της, τὸν εὐσεβῆ λαό της, τὴν ζωὴ της. Γινόμαστε δηκτικοὶ καὶ πείσμονες ἀπέναντι στοὺς «ἰδιῶτες» χριστιανούς μας. Καὶ ὁ εὐσεβὴς λαὸς καταντᾷε στὰ μάτια μας «ὄχλος ἐπικατάρματος, ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον»¹². Χαμηλοῦ ἐπιπέδου ἄνθρωποι, ὅπως τοὺς ἀπαξιώνει δημοσίως ὁ Σεβασμιώτατος (Εγκ. σελ. 17).

...ἐπάνω στὸν Σταυρὸ ἔμεινε Ἐσταυρωμένος μία ἡμέρα μόνον, ἀκριβῶς γιατί μετὰ Ἀναστήθηκε!... Ἔτσι, ἡ Ἀνάστασή Του γίνεται πλέον τὸ τελικό... κορυφαῖο γεγονός... καὶ δὲν ξαναγυρίζουμε πίσω, στὴν Σταύρωση τῆς μιᾶς μέρας!... Ἄν ξαναγυρίζουμε πίσω, καὶ μάλιστα σὲ μόνιμη κατάσταση λατρείας, δὲν εἶναι αὐτὸ ἐπαναφορὰ σὲ εἰδωλολατρικὲς καταστάσεις;

...Ἴναι σὰν νὰ σημαίνει πὼς ὁ Χριστὸς δὲν ἐνταφιάστηκε. Καὶ ἐὰν δὲν ἐνταφιάστηκε, σημαίνει πὼς δὲν ἐτέθη στὸν Τάφο, δὲν κατέβηκε στὸν Ἄδη καὶ δὲν Ἀναστήθηκε, ἐφόσον παραμένει μονίμως «Ἐσταυρωμένος». Δίνουμε ἔτσι ὁρατὰ καὶ ὑλικά τὴν ἀρνητικὴ μαρτυρία πὼς τὰ γεγονότα σταματοῦν στὴν Σταύρωση τῆς Μ. Παρασκευῆς, ὅπως ἀκριβῶς συμβαίνει στὴν Δυτικὴ, λατινικὴ καὶ προτεσταντικὴ, Χριστιανοσύνη, καὶ ἔτσι δὲν ὑπάρχει πλέον συνέχεια οὔτε προσδοκία Ἀνάστασης καὶ Βασιλείας!...

Αὐθαίρετες ὑποθέσεις καὶ συμπεράσματα, τραβηγμένοι καὶ **σχοινοτενεῖς συλλογισμοί**, σχολαστικίζοντες, στρατευμένοι σὰν πληρωμένοι δικηγόροι νὰ πείσουν γιὰ τὴ «ζημία» ποὺ προκαλεῖ ὁ ἐναγόμενος Ἐσταυρωμένος. Ὅμως, τὸ Ἰ. Βῆμα εἶναι ὁ τόπος ποὺ ὀδηγεῖ ἀπὸ τὴν Γέννηση στὴν Ἁγία Πρόθεση ἕως τὴν Ἀνάσταση, μὲ ἐνδιάμεσους σταθμοὺς τὴν Εἴσοδο μικρὴ καὶ Μεγάλη καὶ τὴν Σταύρωση. Ἡ δὲ Σταύρωση εἶναι τὸ μεγάλο ὁρατὸ καὶ αἰσθητὸ γεγονός ποὺ συγκλόνησε τὴν οἰκουμένη (σκότος, σεισμός, σχίσσιμο τοῦ καταπετάσματος, ἐπιστροφή τῶν *συμπαρεγενομένων ὄχλων τυπτόντων ἑαυτῶν τὰ στήθη*¹³), ἀντίθετα μὲ τὴν Ἀνάσταση, γεγονός ποὺ κανεὶς ἄνθρωπος δὲν εἶδε - πραγματοποιήθηκε μυστικά, κρυφίως -, παρὰ μόνον τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς, δηλαδὴ τὸν Ἀναστημένο Κύριο. Ὅλα, ὁρατὰ καὶ ἀόρατα, πρέπει νὰ χωρέσουν μέσα στὸ μικρὸ Ἅγιο Βῆμα ποὺ ἀποτελεῖ τὸν κατ' ἐξοχὴν λειτουργικὸ χῶρο ἀπὸ τὴν Φάτνη ἕως τὸν Τάφο καὶ ἀπὸ τὸν Οὐρανὸ ἕως τὴ Γῆ καὶ πάλι πίσω στὸν Οὐρανό. Τοῦ Χριστοῦ δὲν εἶναι ἡ Φάτνη; Τοῦ Χριστοῦ δὲν εἶναι ὁ Τάφος; Τοῦ Χριστοῦ ἡ Γῆ¹⁴; Τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ Σταυρός. Ὅλα τοῦ Χριστοῦ εἶναι μέσα κι ἔξω ἀπὸ τὸ Ἅγιο Βῆμα.

¹² Ἰω. 7,49

¹³ Λκ. 23,48

¹⁴ Ψλ. 23

...«ή λανθασμένη τοποθέτηση του «Έσταυρωμένου»... εκμηδενίζει την... παρουσία της Βασιλείας του Θεού, και εγκλωβίζει την Θεία Λειτουργία ολοκληρωτικά μέσα στην Ιστορία, προκαλώντας εγκόσμια έσχατολογία και την... απώλεια της Ανάστασης του Χριστού!... «Εί Χριστός οὐκ ἐγήγερται, ἄρα ματαία ἡ πίστις ἡμῶν» (Α΄ Κορ. 15, 17). Έπομένως, ἡ ἄτοπη τοποθέτηση του «Έσταυρωμένου τῆς Μ. Παρασκευῆς» ἐκεῖ πίσω παραπέμπει σὲ μιὰ ματαιότητα τοῦ νὰ πιστεῦει κανεὶς ὅτι ὁ Χριστὸς τελικὰ ἀναστήθηκε, ἀφοῦ παραμένει ἐς αἰεὶ μέσα στην Ιστορία σταυρωμένος καὶ κρεμασμένος ἐπάνω στὸν Σταυρό».

Ὁ εγκλωβισμένος ἐδῶ δὲν εἶναι ὁ Χριστὸς στην ιστορία, ἀλλὰ ἡ διάνοια τοῦ Σεβασμιωτάτου στοὺς συνειρμούς του. Μέσα στὸν ιδεοληπτικὸ αὐτὸν εγκλωβισμό, τύπος καὶ ὀνόματα ἔγιναν οὐσία καὶ πραγματικότητα. Ἡ ἄκαμπτη ἐμμονὴ τοῦ Σεβ/τάτου στην ἀποκλειστικότητα ἐνὸς χώρου ὡς σημείου φανέρωσης τοῦ ἀχωρήτου Τριαδικοῦ Θεοῦ φέρνει στὸν νοῦ τὴν ἐμμονὴ τοῦ Εὐνομίου γιὰ τὴν ἀποκλειστικότητα ἐνὸς ὀνόματος (ἀγέννητος) ὡς δηλωτικοῦ τῆς οὐσίας Του. Ἡ γνώση τῶν καταληπτῶν ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ ἀνάγει στην προσοικείωση τῶν ἀκαταλήπτων. Ἡ προσέγγιση τοῦ Σεβ/τάτου τὸν ὀδηγεῖ τελικὰ στην ἀσυμβατότητα «*ταυτόχρονης καὶ ταυτότοπης*» (βλ. Ἐγκ.) παρουσίας εἰκόνας ἐσταυρωμένου καὶ φανερωμένης Τριάδος, ὅπως ἄλλοτε ἡ μεθοδολογία τοῦ Εὐνομίου τὸν ὀδήγησε στην ἀνομοιότητα Πατρὸς καὶ Υἱοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν διστάζει νὰ χρησιμοποιοῦ ἐκφράσεις ὅπως τῆς γραμμῆς πὺ ἀκολουθεῖ, πὺ συνιστᾷ τὸ ἀποκορύφωμα τῆς ἔως ὑστερίας κυριολεκτικῆς ἐρμηνευτικῆς του: «*Ὁ χῶρος πίσω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα δὲν εἶναι **μασσωλεῖο νεκροῦ Θεοῦ**, ὅπως συμβαίνει μὲ τοὺς Ρ/Καθολικούς, ἀλλὰ εἶναι χῶρος ζωντανοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ*». Ἀνοικεῖα γιὰ ὀρθόδοξο κληρικὸ ἔκφραση καὶ μάλιστα δημοσίως. Κάθε ὡς τώρα ἀκαδημαϊκὴ ἀπόπειρα ἐξήγησης τῶν θέσεων τοῦ Σεβασμιωτάτου κατακρημνίζεται μπροστὰ στην ἔως τῶν ὀρίων τῆς βλασφημίας καὶ ἀποκαλυπτικῆ τῆς ἐμπαθείας τοῦ ἐμμονικῆ ἀντίληψη τῶν πραγμάτων.

Ἐξαιρετικὰ πολωμένο καὶ ἀκραῖο τὸ μήνυμα τῆς Ἐγκυκλίου. Ἡ μήπως μὲ τὴν ὑποτιθέμενη **ἐκφραστικὴ ὑπερβολὴ** καὶ ὀξύτητα περιμένει ὅτι θὰ «ξυπνήσει» τὴν ἀπαίδευτη καὶ ἄξεστη λογικὴ τῶν ὑφισταμένων του; Ἴσως οἱ ὀξεῖες ἐκφράσεις τοῦ κειμένου νὰ ἦταν κατανοητὲς ὡς σχήματα λόγου γιὰ τονισμό τῆς θέσης τοῦ ὀμιλοῦντος, ὅμως ἢ κατ' ἐπανάληψιν χρῆση τους φανερώνει ὅτι ταυτίζεται μὲ αὐτές. Δὲν θέλει ἀπλῶς νὰ σοκάρει καὶ ὁ «νεκρός, πεθαμένος, μισοπεθαμένος, ἱστορικὸς κλπ» Χριστὸς, δὲν εἶναι πλεόν σχῆμα λόγου ἀλλὰ πεποίθησή του. Τέτοιος εἶναι ὁ Κύριος γιὰ τὸν γράφοντα Μητροπολίτη, ὅπου κι ἂν εἶναι τοποθετημένος ὁ σαρκὶ Σταυρωθεὶς Χριστὸς.

- *Ὁ «Έσταυρωμένος τῆς Μ. Παρασκευῆς» εἶναι ὁ στιγμιαῖα 3ῆμερος νεκρὸς Χριστὸς ἐπάνω στὸν Τίμιο Σταυρό.*
- *...ἔχουμε ἓναν ... ἀόρατο Τριαδικὸ Θεὸ πίσω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα... καί, ἀπὸ τὴν ἄλλη... ἓναν ὀρατὸ νεκρὸ Χριστὸ "Έσταυρωμένο"...*

- «Εὐλόγημένος ὁ ἐρχόμενος...», αὐτὸ λέμε. Ὁ "Ἐσταυρωμένος" δὲν μπορεῖ νὰ ἔρθει, γιατί εἶναι νεκρὸς ἐπάνω στὸν σταυρό... Λέμε ποτὲ σὲ ἀκίνητο καὶ νεκρό, «Ἐλα!»; Ἀστεῖα πράγματα!
- ...δίνει τὴν ἐντύπωση ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι μόνιμα νεκρὸς καὶ πεθαμένος... Τραγικό καὶ ἄδικο.

Μόνο ἔκπληξη καὶ ἀγανάκτηση μπορεῖ νὰ νιώσει κανεὶς. Ἰσχυρίζεται ὁ Σεβ/τατος ὅτι αὐτονομεῖται τὸ ἱστορικὸ γεγονός τῆς σταύρωσης καὶ γίνεται αὐτοσκοπὸς χάνοντας τὴν ἀναφορικότητα στὴν Βασιλεία! Μά... μόνος του αὐτονόμησε τὸν Ἐσταυρωμένο ἀπὸ τὴν ἐνιαία, καθολικὴ καὶ ὀρθόδοξη πίστη στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ! Ἐμεῖς χαίρομαστε καὶ ἀγαλλόμεθα μὲ τὴν θέα τοῦ προσώπου τοῦ Κυρίου σὲ ὅποια στιγμή κι ἂν εἰκονίζεται διότι μᾶς δίνεται ἡ ἀφορμὴ νὰ θαυμάζουμε τὴν ἐνανθρώπηση καὶ θεῖα Τοῦ συγκατάβαση. Δὲν βλέπουμε σταυρωμένο ἀπλῶς, βλέπουμε Χριστό. Ἄραγε ὁ Μητροπολίτης συλλογίζεται μὲ ἀνάλογο τρόπο καὶ γιὰ τὶς ἄλλες ἱστορημένες στιγμὲς τῆς ταπεινῆς ἐπιγείου ζωῆς τοῦ Κυρίου, τὴν φάτνη, τὴν περιτομή, τὴν Βάπτισμα στὸν Ἰορδάνη, τὴν εἴσοδο στὰ Ἱεροσόλυμα;

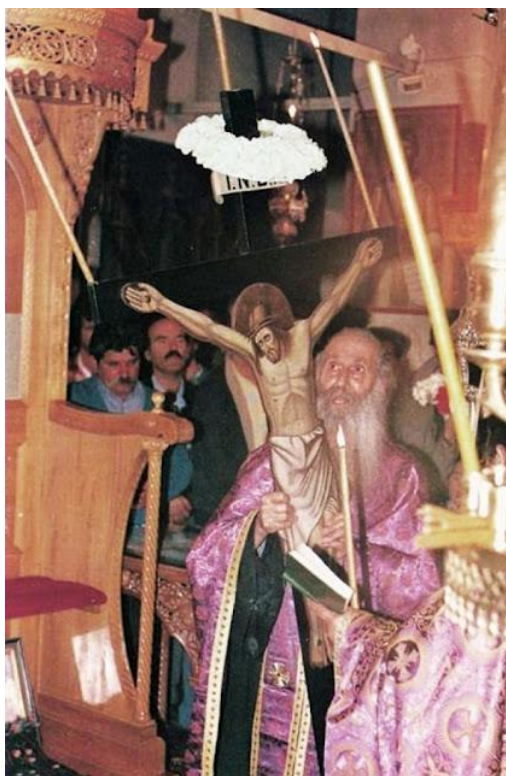
Χάρις στὴν στέρεη, «ἅπαξ παραδοθεῖσα τοῖς ἀγίοις»¹⁵ πίστη, ἡ πλούσια διαμορφωμένη λατρεία μας δοκιμάζει ὡς «χρυσὸν ἐν χωνευτηρίῳ» στοιχεῖα ποὺ κρίνει ὅτι ἐξυπηρετοῦν στὸν χρόνο τὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶμα, ὅπως εἶναι γιὰ παράδειγμα ἡ παράσταση τοῦ μοσχοφόρου - κριοφόρου τῆς ἀρχαιότητος ποὺ ἀνανοηματοδοτήθηκε ὡς «ὁ Καλὸς Ποιμὴν»¹⁶. Ἐντάσσονται στὸ ὀρθόδοξο τῆς πλαίσιον ποὺ δὲν ἐκλείπει οὔτε ἀτονεῖ, ὅσο αὐτὸ ἐρείδεται στὸν ὑπομνηματιστικὸ ὑμνολογικὸ τῆς πλοῦτο, τὸν βιωματικὸ καὶ ἀγιοπνευματικὸ. Ἐὰν ἡ Ἐκκλησία ἀφομοίωσε καὶ καθιέρωσε μία ἐντελῶς ξένη παράσταση ὅπως αὐτὴ τοῦ κριοφόρου, εἶναι ποτὲ δυνατόν νὰ προβληματίζεται μὲ τὴν ἱστορημένη ἀποκλειστικὴ παράσταση τοῦ Ἐσταυρωμένου Χριστοῦ, μέχρι τοῦ σημείου νὰ τὴν ἀποβάλλει; Οὐδέποτε οἱ ἅγιοι Πατέρες **τῆς ἐποχῆς μας**, ἐπώνυμοι ἱερεῖς καὶ ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀνώνυμοι κληρικοί τῆς, ἐνόησαν τὴν παρουσία τοῦ Ἐσταυρωμένου ὡς κάτι τὸ ξένο καὶ ἀσύμβατο, ὅπως ἡ ἀκαδημαϊκὴ εὐαισθησία τοῦ Μητροπολίτου Περιστερίου φοβεῖται ὅτι μπορεῖ νὰ συνέβη, ὥστε νὰ χαθεῖ ἢ νὰ ἀλλοιωθεῖ ἡ πίστη τους. Οἱ ὀρθόδοξοι βαπτίζομαστε καὶ πληρούμεθα μὲ τὸ σταυροαναστάσιμο ἦθος τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ λατρείας μας. Δὲν γινόμαστε δυτικοὶ ἐπειδὴ ὑπάρχει ὁ Ἐσταυρωμένος -ὡς ὑποτιθέμενο δάνειο ἐκ τῆς Δύσεως- στὸ Βῆμα! Ἀποδεικνύεται δὲ ἀπὸ μελέτες ποὺ κυκλοφορήθηκαν ἐσχάτως ἐπ' ἀφορμὴ τῶν θλιβερῶν γεγονότων στὴν Ἱ. Μ. Περιστερίου, ὅτι τὰ περὶ εἰσαγωγῆς τοῦ Ἐσταυρωμένου στὴν Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν Δύση κατὰ τὸν 19ο αἰῶνα, εἶναι παραπληροφόρηση.

¹⁵ Ἰούδα, στ. 3

¹⁶ Ἰω. 10,11

«εἴμαστε ἀκόμη μακριά, ἀπ’ ὅ,τι φαίνεται, γιὰ νὰ ἀποκτήσουμε πραγματικὸ λειτουργικὸ ἦθος με κέντρο τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἐσχατολογικὴ νοσταλγία τῆς Βασιλείας...»

Ἅγιος Ἰάκωβος Τσαλίκης. Τί νὰ ζέρει κι αὐτός ἀπὸ λειτουργικὸ ἦθος...

*Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος στὴν Ωραία Πύλη. Ὅπισθεν διακρίνονται τὰ ἐξαπτέρυγα.
«Χαμηλοῦ επιπέδου»...*

Ὅταν ὁ ὀρθόδοξος ἀτενίζει τὸν Ἐσταυρωμένο Σωτῆρα καὶ Θεό του, δὲν ἀντιλαμβάνεται οὔτε βιώνει δυτικότεροπα τὴν θεὰ Αὐτοῦ, ἀλλὰ Τὸν ἔχει μπροστά του τέλειο Θεό, τέλειο ἄνθρωπο, ἀναστημένο, ἀναληφθέντα, ἐκ δεξιῶν τῆς Δόξης καθήμενο, συμπαρισταμένων καὶ τῶν δύο ἄλλων προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος, Πατὴρ καὶ Ἅγιου Πνεύματος. Εἰσερχόμαστε σὲ ἓναν Ναὸ ἱστορημένο, με τὸν Δεσπότη Χριστὸ στὸ Τέμπλο, τὸν Παντοκράτορα στὸν Τροῦλο. Ἔχουμε δὲ διδαχθεῖ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀπὸ τὴ σοφία τῶν ἀγραμμάτων παππούδων μας, τῶν ἐκκλησιαζομένων ἐνοριτῶν καὶ ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Πατέρες τῶν ἐνοριῶν μας, ὅτι μέσα στὸ Ἱερὸ εἶναι κάτι «ἄλλο», εἶναι ὁ τόπος ποῦ ὁ Θεὸς κατέρχεται καὶ παρίσταται. Εἶναι τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων, ἐκεῖ ποῦ μόνο κληρικοὶ ἔχουν εὐλογία νὰ εἰσέρχονται μετὰ φόβου Θεοῦ. Ὅλοι, πιστοὶ καὶ ἄπιστοι, πνευματικοὶ καὶ ἀδιάφοροι, τακτικοὶ καὶ ἐπισκέπτες κοιτοῦν τὸ Ἅγιο Βῆμα με ἱερὸ δέος, συναισθανόμενοι ὅτι ὅπως ἡ κορυφὴ τοῦ Σινᾶ, καίγεται «*πυρὶ ἕως τοῦ*

οὐρανοῦ, σκότος, γνόφος, θύελλα, φωνὴ μεγάλη»¹⁷. Εὐρίσκονται στὸν ὀρθόδοξο ναὸ καὶ κατανύσσονται ἀπὸ τὶς ψαλμωδίες, τὸ ἦθος, τὴ διάρκεια, ρυθμὸ καὶ πλοκὴ τῶν ἀκολουθιῶν, τὶς ἀγιογραφίες· τὴν ἐπισημότητα καὶ λαμπρότητα τῶν ἀμφίων, τῆς γλώσσας, τοῦ θυμιάματος, τὴ διάθεση τῶν ἱερέων ποὺ ἄλλοτε συντετριμμένοι ἀπευθύνουν μυστικῶς τὶς εὐχὲς πρὸς τὸν Κύριο, ἄλλοτε δοξολογικῶς καὶ ἐκφώνως παρακινοῦν καὶ κατευθύνουν τὸν λαό. Καὶ εἶναι δυνατόν, μέσα σὲ ὅλη αὐτὴν τὴν Μυσταγωγικὴ Ἱεροπρέπεια, νὰ ἐννοήσουν τὸν Χριστὸ ὡς νεκρὸ ἐπειδὴ εἶναι μέσα στὰ Ἅγια ἐπάνω στὸν Σταυρό; Ἡ τελικὰ θὰ τὸν προσκυνήσουν ὡς Παντοκράτορα, Σωτῆρα καὶ Κριτὴ, Ζῶντα καὶ δοξαζόμενο σὺν Πατρὶ καὶ Πνεύματι; Ἀσφαλῶς τὸ δεύτερο.

Ἐὰν ὅμως διασαλεύονται ὅλα τὰ παραπάνω καὶ εἰσχωροῦν ὄντως ξένα καὶ ἀλλότρια καὶ ἐπιζήμια στοιχεῖα ὅπως πχ ἡ θεατρικότητα τῶν φωνῶν, οἱ ἐντάσεις τῶν μεγαφώνων, ἄγραφες παρακελεύσεις πρὸς τὸν λαὸ νὰ ἀπαγγείλουν ἢ συμπάλουν «ὄλοι μαζί» κ. ἄ. , τότε ἐξασθενεῖ ἡ ἱεροπρέπεια, ξεθωριάζει τὸ μυσταγωγικὸ στοιχεῖο, κοσμικοποιεῖται ἡ σύναξη. Ἀκριβῶς αὐτὰ εἶναι ποὺ δίδουν συναισθηματικὸ τόνο στὴν λατρεία καὶ ἀλλοιώνουν τὸ ἦθος τῆς καὶ ὄχι ὁ Σταυρωμένος, ὅπως ἰσχυρίζεται καυστικὰ ὁ Σεβ/τατος. Ἐκεῖνα εἶναι ἄγνωστα, καινὰ καὶ μάταια, ἐνῶ ὁ Χριστὸς στὸν Σταυρὸ μᾶς εἶναι οἰκεῖος καὶ ποθητός.

Κρατοῦμε ὅλην τὴν Παλαιοδιαθηκικὴ ἐμπειρία τοῦ Ἀσάρκου Λόγου στὸ φῶς τῆς διδαχῆς τῶν πνευματεμφόρων Ἀγίων Ἀποστόλων καὶ θεοφόρων Πατέρων, ποὺ μὲ *διηνοιγμένον* ἀπὸ τὸν Ἐνσαρκο Λόγο *τὸν νοῦν*¹⁸ ἐκήρυξαν Αὐτόν: ὁ Παντοκράτωρ, ὁ Μέγας Ἀρχιερεὺς, ὁ Παλαιὸς τῶν ἡμερῶν, ὁ Ἀναπεσῶν, ὁ μεγάλης βουλῆς Ἄγγελος, ὁ ἐν φάτνῃ ἀνακλιθεὶς, ὁ Περιτμηθεὶς, ὁ Βαπτισθεὶς, ὁ μεταμορφωθεὶς, ὁ ἐν Κανά, ὁ ἐπὶ πάλου ὄνου καθεσθεὶς, ὁ Ἀναστάς, ὁ Ἀναληφθεὶς, συνάναρχος, συναΐδιος, ὁμοούσιος Πατρὶ καὶ Πνεύματι σαρκωθεὶς Λόγος εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ποὺ διδασκόμαστε στὴν Ἐκκλησία. Καμμία ἐκ τῶν παραπάνω παράσταση δὲν ἀπουσιάζει ἀπὸ τὸ εἰκονογραφικὸ κήρυγμα τῆς Ἐκκλησίας μας ὅποτε εἰσερχόμαστε ἐντὸς τῆς. Ὅπου κι ἂν γυρίσει κανεὶς διδάσκεται τὸν Χριστό. Αὐτὸν πού, ὅπως μαθαίνουν οἱ φοιτητὲς στὶς Θεολογικὲς Σχολές, ἀνακαινίζει τὴν ἱστορία, «καινοποιεῖ τὰς φύσεις», τὴν κτίση. Ὁ Ἀδὰμ καὶ ὁ στίβος τῆς ζωῆς του, ὁ κόσμος δηλαδὴ καὶ ἡ ἱστορία, καινοποιοῦνται θεανδρικῶς. Παραλογοζόμεστε, ὅταν μετὰ ἀπὸ αὐτὰ τολμοῦμε νὰ περιγράψουμε τὰ ἱερὰ γεγονότα τῆς θεανδρικῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ μας, ποὺ ἀνακαίνισαν τὰ σύμπαντα, ὡς «ἱστορικότητες». Ὡς ξερὰ συμβάντα σὲ ἓνα ἱστορικὸ πεδίο πτώσης καὶ φθορᾶς. Εἶναι δυνατόν νὰ θεωρεῖται ἡ Σταύρωση ὡς ἓνα ἀπλὸ ἱστορικὸ γεγονός; Νὰ ἀπολυτοποιεῖται σὲ βαθμὸ λατρείας ἢ τυπολογία τῶν σημείων τοῦ Ἁγίου Βήματος καὶ νὰ ἀφαιροῦμε τὸν Ἐσταυρωμένο; Συνεπακόλουθα, ὅταν ἐξαντλοῦμε τὴν διάνοια ἀσχολούμενοι μὲ τὴν χωροθεσία τοῦ Ἀπείρου, τὸν τόπο τοῦ Ἀοράτου, τὸν χρόνον τοῦ Ἀχρόνου, τὴν προβολὴ τοῦ Ἀκτίστου στὴν δική μας πεπερασμένη διάνοια, εἰσοδεύουμε

¹⁷ Δευτ. 4,11

¹⁸ Λκ 24,45

σὲ μία φαντασιώδη καὶ κτιστὴ ἀκτιστότητα, μὲ μία ψευδοακτιστοειδῆ καὶ ιδεοληπτικὴ νοησιарχία, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀποκόπτονται καὶ ἀπομονώνονται πλὴν τῆς Σταυρώσεως καὶ ὅλες οἱ ἄλλες ἱστορημένες στιγμὲς κατὰ τὶς ὁποῖες ὁ Λόγος εὐλόγησε τὴν ἱστορία μὲ τὴν θεανθρώπινη παρουσία, Πάθη, διδασκαλία καὶ θαύματά του. Αὐτὸ ἔλειπε, νὰ λέμε ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἱστορία ἢ «ἱστορίες».

Ἀντικρῦζοντας τὴν εἰκόνα τοῦ βρέφους στὴ φάτνη, ὁ νοῦς μας δὲν ἀπομονώνει τὴ στιγμὴ οὔτε ἀναλογιζόμαστε πόσο ἀδύναμο καὶ ἀνυπεράσπιστο εἶναι τοῦτο τὸ χαριτωμένο μωράκι! Καὶ οὔτε χάριν τῆς νηπιακῆς του γλυκύτητας γινόμαστε «νηπιολάτρες»! Δὲν λατρεύουμε συναισθηματικὰ τὸ μωράκι, τὸ βρέφος, τὸ νήπιο, τὸ *παιδίον Ἰησοῦς*¹⁹. Ἀλλὰ καὶ ὅταν συμβαίνει νὰ σταθοῦμε στοὺς σταθμοὺς τῆς ἡλικίας τοῦ Κυρίου, εἶναι γιὰ νὰ θαυμάσουμε πάντα τὴν θεία του συγκατάβαση. Τελικῶς μόνον ἡ σκέψη τοῦ Σεβ/τάτου στηρίζεται στὸν κατακερματισμὸ τῆς ἐνότητος τῶν γεγονότων τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου. Ὁ ἴδιος εἶναι πού τὰ θεωρεῖ ὅπως τὰ περιγράφει! Καὶ κατηγορεῖ ὅλους τοὺς ἄλλους!

- *Αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἡ λατρεία δείχνει χαμηλοῦ ἐπιπέδου ἀνθρώπους...*
- *Λατρεύουν ἐμμονικά, ἀπολυτοποιημένα... προσπαθοῦν νὰ ἐπιβάλουν στατικὰ ἐτεροδιδασκαλία γιὰ ἕναν στατικὸ ὄρατὸ Θεό, γιατί δὲν θέλουν καὶ δὲν ἀντέχουν νὰ λατρεύουν ἕναν Θεό, ὁ Ὅποῖος εἶναι ἀνάμεσά μας ζωντανὰ ὡς «ἀοράτως συνών», κάτι πού θέλει πίστη γιὰ νὰ τὸ ζεῖς. Καὶ τὸν θέλουν ἐκεῖ, διότι εἶναι ὁ «οἰκοδεσπότης» τους, ὅπως τὸν ἀποκαλοῦν οἱ **φονταμενταλιστές**, γενόμενοι ἔτσι οἱ ἴδιοι, ὅπως καὶ οἱ **Ἑβραῖοι** τοῦ **Ἀαρὼν ἀντίστοιχα, Ἐσταυρωμενολάτρες!**...*
- *...οἱ λαϊκοί, ἱστάμενοι ἐκτὸς τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, μένουν στὴν ἐνατενιζόμενη θέα, πού γεννᾷ **συναισθηματισμό**, καὶ ὡς ἐκ τούτου δυσκολεύονται νὰ ὑπείσέλθουν στὴν **οὐσία τῶν πραγμάτων**, πού εἶναι **ὄντολογικὴ**...*
- *Ἐξάλλου, πάντοτε ἡ παραπλάνηση («**συναρπαγὴ**») ἦταν ἡ κύρια αἰτία τῶν αἰρέσεων.*

Μόνον ὁ σημειολάτρης νοῦς βλέπει ὡς εἰδωλο τὸν Ἐσταυρωμένο ἐπειδὴ «πατάει» στὸν χῶρο τῶν ἀοράτων! Μόνον ἡ στρεβλὴ τυπολατρία ἀναγνωρίζει οὐσία καὶ ὄντολογία στὶς ὀνομασίες καὶ τύπους τῶν χώρων. Καὶ «συνηρπασμένος» ὁ νοῦς, σὲ κατάστασι ἀμόκ, προβαίνει μὲ νοσηροὺς συνειρμούς στὴν ἀντιστοίχιση τῆς λατρείας τοῦ μόσχου μὲ λατρεία (cult) τοῦ Ἐσταυρωμένου· τῶν εἰδωλολατρῶν Ἰσραηλιτῶν μὲ «Ἐσταυρωμενολάτρες» αἰρετικούς. Αὐτὸ κι ἂν εἶναι ἐμμονὴ καὶ ἀ-πολυτοποίηση. Στὴν προσπάθεια τοῦ Σεβασμιωτάτου νὰ ὑπεραμυνθεῖ τῶν θέσεών του ἀπέναντι σὲ «λίγους» καὶ «μειοψηφία», ἐξέδωσε ἕνα ἐκτενέστατο καὶ διάτρητο θεολογικὰ κείμενο μὲ

¹⁹ Λκ. 2,17

ἀδιανόητους χαρακτηρισμούς τόσο για τὸν Ἐσταυρωμένο ὅσο καὶ ἐκείνους, ποὺ εἶναι κρῖμα νὰ τὸν ἐκθέτει.

Γιὰ τὴν ἱστορία, μετὰ τὸ περιστατικὸ τῆς λατρείας τοῦ μόσχου καὶ τῆς ἀγανάκτησης τοῦ Μωυσέως στὸ βιβλίο τῆς Ἐξόδου, ὁ Προφῆτης ρώτησε τοὺς Ἰσραηλίτες «*τίς πρὸς Κύριον; ἴτω πρὸς με*»²⁰. Ἄς ἔλθει πρὸς ἐμένα ὅποιος εἶναι μὲ τὸν Κύριο. Καὶ ὅταν ἤλθαν ἀποφασιστικὰ κοντὰ του οἱ Λευῖτες, τοὺς ἔδωσε ἐντολὴ νὰ ἀποκτείνουν τοὺς πρωταιτίους καὶ ἐμμένοντες στὴν εἰδωλολατρία. «*Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Λευῖ καθὰ ἐλάλησεν αὐτοῖς Μωυσῆς, καὶ ἔπασαν ἐκ τοῦ λαοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἰς τρισχιλίους ἄνδρας*»²¹. Αὐτά, γιὰ νὰ ξέρομε τὴ συνέχεια τῆς διήγησης. Δὲν ξέρομε «ἀντίστοιχα» μέχρι ποῦ φτάνει ἡ σκέψη τοῦ Μητροπολίτου...

Προσπαθήσαμε ἐπίσης νὰ καταλάβουμε τίς παρατηρήσεις τοῦ Σεβασμιωτάτου στὴν ἐνότητα περὶ σύγχυσης μεταξὺ τοῦ «Ἐσταυρωμένου τῆς Μ. Παρασκευῆς» καὶ τοῦ «Τιμίου Σταυροῦ». Ἀρχικὰ δὲν μποροῦσε νὰ βγεῖ νόημα στὸν σχολιασμό του:

- *...ὁ Χριστὸς ἀναστήθηκε καὶ δὲν βρίσκεται πιά ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, γι' αὐτὸ ἀκριβῶς δὲν λέγεται πλέον Ἐσταυρωμένος ἀλλὰ Τίμιος Σταυρός*
- *Ἀπόλυση ὄλων τῶν ἀκολουθιῶν: «Ὁ Ἀναστάς ἐκ νεκρῶν Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν, [...], δυνάμει τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ», καὶ ὄχι «δυνάμει τοῦ ...Ἐσταυρωμένου»*
- *Γιορτὴ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ (14/9), καὶ ὄχι τοῦ Ἐσταυρωμένου, ὅπως ἔχουν οἱ Ρ/Καθολικοί*
- *ἔχετε ἀκούσει ποθενὰ νὰ ὑπάρχει «Ἀκολουθία τοῦ Ἐσταυρωμένου» σὲ ὅλη τὴν διάρκεια τοῦ ἔτους; Πουθενά! Ἐπίσης, ἄς βροῦν κάποιοι ἕναν ὕμνο, ἕνα τροπάριο, ποὺ νὰ ἀναφέρεται σὲ «Ἐσταυρωμένο» καὶ σὲ «λατρεία του Ἐσταυρωμένου»: τέτοια λατρεία ὑπάρχει στοὺς Δυτικούς χριστιανούς*
- *Οἱ Ρ/Καθολικοὶ καὶ οἱ Προτεστάντες ἔχουν ἕναν «Ἐσταυρωμένο», τὸν ἀποκαλοῦν ἔτσι παντοῦ καὶ πάντοτε (γαλλιστὶ crucifié, ἀγγλιστὶ crucified)*

Χρειάστηκε νὰ ἐπαναλάβουμε τὴν ἀνάγνωση γιὰ νὰ συνειδητοποιήσουμε ὅτι μᾶς ἀντιμετωπίζει, χωρὶς ὑπερβολή, σὰν ἕνα εἶδος παραθρησκευτικῆς κίνησης (cult), ὅπως δηλαδὴ ἀντιλαμβάνεται τοὺς χριστιανούς τῆς δύσης, βεβαιωμένος ὅτι ὁ Ἐσταυρωμένος εἶναι γιὰ μᾶς ἕνα εἶδος «τοτέμ».

«...δὲν θέλομε νὰ φτάσουμε στὴν Βασιλεία, γιατί βολευόμαστε ψυχολογικὰ σὲ ἕναν «Ἐσταυρωμένο» ἱστορικὸ Χριστὸ πάσχοντα»

²⁰ Ἐξ. 32,26

²¹ Ὁ.π., στ. 28

Οί εύκολες και δηκτικὲς αὐτὲς ἐκφράσεις **ἀπαξιῶνουν** τὸ οἰοδήποτε **βίωμα** ὄχι τῶν πιστῶν, ὅσο κυρίως τῶν λειτουργῶν κληρικῶν ἐντὸς τοῦ Ἰ. Βήματος, ἐκείνων δηλαδή ποὺ ἔχουν ἀμεσότερη ἐπαφή μὲ τὸν Σταυρωμένο και ποὺ ἐξακολουθοῦν νὰ θέλουν νὰ τὸν διατηροῦν στὴ θέση του πίσω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα. Ἄς μὴν ξεχνοῦμε ὅτι τὰ βημόθυρα (θὰ ἔπρεπε νὰ) εἶναι ἐπὶ περισσότερο χρόνο κλειστὰ ἀπὸ ὅσο νομίζουμε.

Ποτὲ οἱ ὀρθόδοξοι δὲν ἀμφέβαλαν ἢ μπερδεύτηκαν γιὰ τὴν χρονικὴ ἀλληλουχία, ἀλλὰ και λειτουργικὴ δυναμικὴ τρόπον τινά, τῶν γεγονότων. **Ποτὲ δὲν «σκάλωσαν» στὴν Σταύρωση** και οὔτε τὴν ἀπομόνωσαν ἀξιολογικὰ ἢ χρονικὰ ἢ ὅπως ἀλλιῶς σὲ σχέση μὲ ἄλλα γεγονότα. Ἡ ὅλη προετοιμασία τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ μας, σχεδὸν δύο μῆνες πρὶν, ἐξασφαλίζει τὴν **ὀρθὴ προσδοκία τῶν γεγονότων**.

«Κλάμα γιὰ τὸν καημένο τὸν Χριστό»

Κοιτοῦμε τὸν Ἐσταυρωμένο Χριστὸ και βλέπουμε Θεὸ Παντοκράτορα στὸν θρόνο του. Τὸν κοιτοῦμε και πρὸς ἐνθύμηση τοῦ «*ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν*» και ὄχι γιὰ νὰ τὸν κλάψουμε. Ἐνθαρρύνουμε δείχνοντας τὸν Σταυρὸ στοὺς ἀδελφοὺς κατὰ τὴν ἐξομολόγηση, ἀλλὰ και στοὺς ἑαυτοὺς μας κατ' ἰδίαν, ὅταν κατακλύζει ἢ ἀπελπισία. Ἀκολουθοῦμε τὸν Χριστὸ στὸν Σταυρὸ Του, διότι **ΞΕΡΟΥΜΕ** και **ΠΙΣΤΕΥΟΥΜΕ** ὅτι ἀνασταίνεται, **ΠΡΟΣΔΟΚΩΝΤΑΣ** και τὴν δικὴ μας ἀνάσταση ὄχι μόνο τότε, στὴν κοινὴ ἀνάσταση, ἀλλὰ και τώρα ἀπὸ τὸν τάφο τῆς ἀπελπισίας μας διὰ τῆς χάριτός του. Ἐλεος! Ἀκόμα και γιὰ τοὺς χριστιανοὺς τῆς Δύσεως μᾶς φαίνεται δύσκολο νὰ πιστέψουμε ὅτι, ὅπως διατείνεται ὁ Μητροπολίτης Περιστερίου, κοιτοῦν τὸν Ἐσταυρωμένο μὲ θρηνητικὴ διάθεση, ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι κάτι ποὺ γνωρίζουν καλύτερα οἱ ἐπαῖοντες και πολυταξιδεμένοι καθηγητὲς ἐπίσκοποί μας, μέλη τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν και ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας στὶς διαχριστιανικὲς συναντήσεις μὲ δυτικὸς κληρικὸς και ἀκαδημαϊκός. Ἄραγε στὶς συναντήσεις αὐτὲς «ἀγάπης και διαλόγου», ἔτσι αὐστηρά, σκωπτικὰ και περιφρονητικὰ ἐπικοινωνοῦν οἱ ἐκπρόσωποί μας μὲ τοὺς συνομιλητὲς τους γιὰ νὰ τοὺς φέρουν στὴν ὀρθοδοξία ἢ ἀνταλλάσσουν χαμόγελα χάσκοντας ἐδῶ και δεκαετίες ἀ-φήνοντάς μας ἀνενημέρωτους γιὰ τὸ φιάσκο τῶν διαλόγων αὐτῶν; Εἶναι φανερὴ πάντως ἡ σύγχυση λόγω ταύτισης τῆς δυτικῆς θρησκευτικότητας μὲ τὸ ὀρθόδοξο βίωμα.

Τόσο ἐλάχιστη, μηδαμινὴ σημασία ἔχει τὸ περὶ Ἐσταυρωμένου ζήτημα, ἀκόμα και ὑπὸ τὴν ὑπερβολικὴ, τυπολατρικὴ και ἄστοχη ἐπεξεργασία τῆς Ἐγκυκλίου τῆς Ἰ.Μ. Περιστερίου, μπροστὰ στὰ πραγματικὰ και κραυγαλέα λειτουργικὰ ἀτοπήματα και

ξεχαρβαλώματα. Όπως είναι λόγου χάριν οι Κυριακές που ακολουθούν την Κυριακή του Αντίπασχα (Θωμά).

Στα τέλη του 19ου αιώνα, όποτε περίπου προσδιορίζει χρονικά ο Σεβασμιώτατος και την τοποθέτηση του Έσταυρωμένου πίσω από την Αγ. Τράπεζα, την τόσο κατ' αὐτὸν σκανδαλίζουσα, σχεδὸν παράλληλα ἀπαλείφθηκαν τὰ «γράμματα» τῶν Κυριακῶν τοῦ Πεντηκοσταρίου ἕως τὴν Ἀνάληψη, **διασαλεύτηκε τὸ Τυπικὸ** καὶ γενικῶς ἡ τάξη τῶν ἀκολουθιῶν γιὰ νὰ «τονιστεῖ» τάχα τὸ ἀναστάσιμο στοιχεῖο. Θεωροῦσαν ἐντελῶς κοσμικά, ὅπως καὶ στὶς μέρες μας, ὅτι ἡ Πασχαλινὴ ἀτμόσφαιρα τῆς λαμπροβδομάδας δὲν φτάνει, δὲν τονίζεται ἀρκετὰ γιὰ νὰ τὴν χαροῦν καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τὴν ἐξάρουν περιφρονώντας τὴν τάξη τῆς Ἐκκλησίας μας. Ξημερώνει γιὰ παράδειγμα Κυριακὴ τοῦ Παραλύτου, ἀλλὰ δὲν θὰ ἀκούσουμε ποτὲ τὸν ὀρθρινὸ Κανόνα του (ποὺ εἶναι οὕτως ἢ ἄλλως ἀναστάσιμος) καὶ τὸ κοντάκιό του στὴ Θεία Λειτουργία, διότι τὸ *Τυπικὸν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας* ὀρίζει τὴν ἀνάγνωσή του μόνο γιὰ τὶς καθημερινές! Ἄς διορθωθοῦν καλλίτερα αὐτά, οἱ ὄντως αὐθαίρετες καὶ σκανδαλοποιεῖς καινοτομίες ποὺ ἀμφιβάλουμε ἐὰν ἀκολουθοῦνται ἀπὸ ἄλλα Πατριαρχεῖα. Ἀλλιῶς, ὅσο κι ἂν ἂν ἐρημώσουμε τὰ Ἅγια, Ἀνάσταση δὲν θὰ καταλάβουμε.

Ἐρωτοῦμε: **τί εἶναι ἀδιάκριτο καὶ ἐπιζήμιο**, ὁ Σταυρωμένος ὀπισθεν τῆς Ἀγίας Τραπέζης, ποὺ ἴσταται σιωπῶν, συγχωρῶν καὶ ἀνεχόμενος ἡμᾶς ἢ ἡ ἀλλοίωση τῶν κατὰ τάξιν ψαλλομένων στὶς μετέορτες ἀναστάσιμες καὶ ἄλλων ἑορτῶν ἀκολουθίες; Μήπως αὐτὸ δὲν εἶναι ψυχολογικὴ βολή; Νὰ «τραβᾶμε» δηλαδὴ τὸ Πάσχα εἰς βάρος τῆς Τάξεως γιὰ τὴν «χαρὰ» τῶν ἀναστασίμων ἀκουσμάτων; Ἄς μὴ θυμηθοῦμε κι ἐκεῖνο τὸ Πάσχα προσφάτως, ὅπου ἑορτάστηκε στὴν ἀπόδοσή του. Ἦ τὸ ἄλλο, τὸ πρὶν τῆς ὥρας του, ἀνήμερα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου.

Ἡ λατρεία μας ἔχει ἀπάντηση στοὺς προβληματισμοὺς τοῦ Σεβασμιωτάτου, μὲ ἓναν Κανόνα ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ψάλλεται τὶς Κυριακὲς τοῦ ἔτους, ἀλλὰ δυστυχῶς «καταλιμπάνεται» κι αὐτός. Ὁ **Σταυροαναστάσιμος** Κανὼν ποὺ ἔπεται τοῦ Ἀναστασίμου καὶ σπανίως ἢ ποτὲ δὲν ἀναγινώσκεται. Οὔτε κι ὁ Ἀναστάσιμος ἀναγινώσκεται πλήρως «χάριν συντομίας», διότι συνήθως στοὺς ναοὺς μεταβαίνουμε μετὰ ἀπὸ τὶς δύο πρῶτες, τὸ πολὺ πέντε Ὡδὲς ἐκ τῶν ὀκτῶ συνολικά, στὶς Καταβασίες. Ὅλα κομμένα καὶ φιμωμένα. Νὰ τελειώνουμε βιαστικά μὲ τὸν Ὅρθρο γιὰ νὰ ἀρχίσει ἡ Θεία Λειτουργία!

Ὅλος ὁ ὑπομνηματισμὸς τῆς λατρείας καὶ τῆς ἡμέρας εὐρίσκεται στὸν Ὅρθρο. Ἐκεῖ ἀναπτύσσεται ἀριστοτεχνικὰ τὸ κήρυγμα τῆς Ἐκκλησίας, τῶν Εὐαγγελίων τῆς ἡμέρας καὶ τὸ καταστάλλαγμα τῆς Ἀποστολικοπατερικῆς τῆς διδασκαλίας. Ἐκεῖ διδασκόμαστε διὰ τοῦ Σταυροαναστασίμου καὶ Ἀναστασίμου Κανόνος ὅτι Σταυρὸς καὶ Ἀνάσταση εἶναι **ΑΞΕΧΩΡΙΣΤΑ**, στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ ὑποστατικῶς θεωρούμενα καὶ προετοιμαζόμαστε γιὰ τὴν Θεία Εὐχαριστία. Χριστὸς Σταυρωμένος καὶ Χριστὸς

Ἀναστημένος. Ὅλος ἐν τοῖς κάτω καὶ οὐδόλως τῶν ἄνω ἀπὸν. Ἀλλά... Μετὰ τὰ ἀπομεινάρια ἐνὸς Ὁρθρου, εὐλογο εἶναι νὰ ἔπονται τὰ ἀπομεινάρια τοῦ Ἰ. Βήματος. Αὐτὰ συμβαίνουν κατ' ἐξοχὴν, νὰ τονίσουμε, σὲ μία Κυριακάτικη ἀρχιερατικὴ ἀκολουθία, ὅταν οἱ ἀρχιερεῖς μας μὲ τὴν εἴσοδο στὸν ναὸ μετὰ τρία τέταρτα τῆς ὥρας ἀπὸ τὴν ἔναρξη τοῦ Ὁρθρου, πρέπει νὰ ξεκινήσουν τὶς Καταβασίες ὡς εἴθισται, ἀφήνοντας πίσω κάποιες φορές ὅλους τοὺς Κανόνες.

Ἀπὸ τὴ μία κατακεραυνώνουμε τοὺς πιστοὺς ὅτι ἱκανοποιοῦν συναισθηματικὲς ἐλλείψεις καὶ ἀνάγκες μὲ τὴ θέα τοῦ «καημένου τοῦ Χριστοῦ», ἀπὸ τὴν ἄλλη ὅμως ἐπιμένουμε στὴ συναισθηματικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ ἐκκλησιάσματος ὅτι δὲν συμμετέχει -τάχα- στὰ τῶν Ἰ. Ἀκολουθιῶν (τὸ καημένο) καὶ εἰσηγούμεστε ἀδιέξοδες χονδροειδεῖς καινοτομίες στὴν Λατρεία, ὅπως μεταφράσεις, φωνασκίες, συνα-παγγελίες, συμπαλμωδῆσεις, τριπλᾶ καὶ ἀπλᾶ Ἀμήν, κατὰ τὴν παλιμπαιδίζουσα λογικὴ τῆς ἀναβίωσης στοιχείων τῆς πρώτης Ἐκκλησίας, λογικῆς ποὺ ἀποτελεῖ πυλῶνα τῆς Λειτουργικῆς Ἀναγέννησης ποὺ ἐπικαλεῖται ὁ Σεβασμιώτατος. Μᾶς ἔρχονται πληροφορίες γιὰ συζητήσεις ἀπὸ διάφορα περιβάλλοντα ἢ πρόσωπα, ἀκόμα καὶ γιὰ ἀποκαθίλωση τοῦ Τέμπλου. Εὐχόμεστε νὰ μὴν εὐσταθοῦν.

Δηλητήριο

Ἡ τακτικὴ τῆς χρήσης καὶ ἐπανάληψης ἀπαξιωτικῶν ἐκφράσεων πρὸς στιγματισμὸ τῆς διαφορετικῆς ἀπὸ τὴν δική μας ὄψης -κοινῶς ἢ λάσπη- εἶναι ἀνέντιμη ἀκόμα καὶ σὲ κοσμικὸ ἐπίπεδο. Εἶναι συκοφαντία νὰ χαρακτηρίζουμε τὸν Κύριό μας «νεκρό», ἐπειδὴ διαφωνοῦμε μὲ τὴ θέση τοῦ Σταυρωμένου στὸ Ἱερὸ Βῆμα. Δίνει μία ἄλλη, ἀρνητικὴ διάσταση στὸ ὀρώμενο, ἐντελῶς ξένη στὴν ὀρθόδοξη συνείδηση πιστῶν καὶ κληρικῶν ποὺ γνωρίζουν ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου στὸν Σταυρὸ εἶναι κρουνοὺς ζωῆς καὶ ἀθανασίας πρόξενος καὶ ὄχι ἓνα ἱστορικὸ στιγμιότυπο καὶ γι' αὐτὸ ἐπιθυμοῦν καὶ ἀναζητοῦν τὴν ὄρασή του. Ἀντιδράσαμε ἐνστικτωδῶς ἐνοχλημένοι ὅταν διαβάσαμε καὶ ἀκούσαμε ὅτι ὁ Κύριος στὸν Σταυρὸ Του εἶναι «ἀπλῶς» ὁ Σταυρωμένος ἢ ὁ νεκρὸς καὶ μάλιστα ἓνας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἐντὸς τοῦ Ἰ. Βήματος.

Εἶναι ὄντως γευόμενος θανάτου ὁ Κύριος ἐπάνω στὸ Ξύλο τοῦ Σταυροῦ, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν ὀνομάζει μόνον «νεκρό», διότι μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο πλήττει τὴν θεανδρικότητα τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται ἐν τάφῳ, ἐν Ἄδῃ, ἐν Παραδείσῳ καὶ ἐν Θρόνῳ **μετὰ Πατρὸς καὶ Πνεύματος**. Κατηγορούμενος ὅτι καταλύει τὸ Σάββατο, ἀπήντησε ὅτι «ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι»²². Ἐπάνω στὸ Ξύλο εὐρίσκεται ὁ Κύριος ἐργαζόμενος τὴ σωτηρία μας καὶ ὄχι νεκρός! Ἀδιανόητος ὁ ἐννοιολογικὸς αὐτὸς κατακερματισμὸς ὁ ὁποῖος γίνεται ὑστερόβουλα, πρὸς διέγερσιν αἰσθημάτων ἀποστροφῆς γιὰ τὴν θέση τοῦ E-

²² Ἰω. 5,17

σταυρωμένου ὀπισθεν τῆς Ἁγ. Τραπέζης. Μὲ αὐτὲς τὶς ἄστοχες θεολογικὲς διευκρινίσεις ὅπως ἔγιναν καὶ ἀκούστηκαν, ἡ λέξις «σταυρωμένος» χάνει τὴν ἔνδοξη σημασία της. Εἶναι αὐτὸ ποιμαντικὴ; Νὰ συκοφαντοῦμε τὸν Σταυρωμένο;

Φοβούμαστε ὅτι ἡ «σταυροφορία» κατὰ τοῦ Σταυρωμένου ἐντὸς τοῦ Ἁγ. Βήματος, γίνεται αἰτία ἐμφάνισης **ἐμπαθῶν κινήσεων τῆς καρδίας** κατὰ τῆς θέσης τοῦ Ἐσταυρωμένου ἀρχικῶς, καὶ ἐν συνεχείᾳ γιὰ τὸν ἴδιο, ποὺ εἶναι ιδιαίτερα δύσκολο νὰ ἀπομονωθοῦν καὶ ξεριζωθοῦν ἀκόμα καὶ ἀπὸ πνευματικὰ ἔμπειρους. Θὰ βλέπουν - ιδιαίτερα οἱ κληρικοί- τὸν Κύριο στὸν Σταυρὸ μὲ ἄλλο τρόπο. Ἡ δὲν θὰ θέλουν νὰ Τὸν βλέπουν. **Ἡ ματιὰ θὰ «κολλάει» στὸν Σταυρὸ**, ἐπειδὴ ὁ νοῦς ἔχει ὑποστῆ δηλητηρίαση ἀπὸ τὴν ἐμπαθῆ διδασκαλία τοῦ Μητροπολίτου Περιστερίου, ποὺ «βάζει λόγια» γιὰ τὸν Σταυρωμένο. Ἄντι νὰ εἶναι ἡ καρδία ἐλεύθερη καὶ ἐλαφρὰ γιὰ νὰ λειτουργήσῃ, θὰ παλεύει μὲ τοὺς λογισμοὺς ἀπὸ τὴν ἐνθύμηση ἰοβόλων διδασχῶν. Εἰσέρχεται ὁ σατανᾶς ἀπὸ τὰ αὐτιά στὸν νοῦ καὶ προσπαθεῖ νὰ μολύνει τὴν καρδία τῶν κληρικῶν λειτουργῶν ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ.

Ἐν τῷ Σταυρῷ

Ἀπὸ τὰ λίγα ποὺ γνωρίζουμε, ὁ Σταυρὸς χαρακτηρίζει τὶς περισσότερες φορὲς τὴν ὀρθόδοξη ναοδομία. Ἐκκλησιαζόμεστε ἐντὸς σταυρόσχημων ναῶν. Συνήθως ἔχουν τροῦλο, ποὺ συμβολίζει τὸν οὐρανὸ - τὸ οἰκητήριον τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ μας, ἐνῶ ἡ γῆ εἶναι ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ -, ὁ ὁποῖος ὅμως ἀπεικονίζει τὸν Παντοκράτορα Χριστὸ ἀντὶ γιὰ τὸν Τριαδικὸ Θεό. Ὁ δὲ Σταυρὸς εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸ τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ στὴν Ἀγιογραφία. Εἶτε ὡς ἄσαρκος Παλαιὸς τῶν Ἡμερῶν Λόγος εἶτε ὡς βρέφος ἀρτιγέννητο στὴν φάτνη, τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ μᾶς περιβάλλεται πάντοτε ἀπὸ τὸν δακτύλιον τῆς θεότητος ὅπου τὸ Θεῖο Ὄνομα Ο ΩΝ εὐρίσκεται πλαισιωμένο ἐντὸς τοῦ Σταυροῦ. Καὶ κάθε ἱερατικὴ εὐλογία στὸ ὄνομα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ ἢ τοῦ Χριστοῦ, ἐπισφραγίζεται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου σχηματιζόμενο στὰ δάκτυλα τῆς δεξιᾶς τοῦ ἱερέως, ἡ ὁποία κινεῖται πάντοτε σταυροειδῶς (ἀκόμα καὶ ἡ ἀρχιερατικὴ, ἡ εὐλογοῦσα μὲ τρικέρι ἢ δικέρι). Τί «δουλειὰ» ἔχει λοιπὸν ὁ ἐν τῷ Σταυρῷ ICXC μὲ τὴν Ἁγία Τριάδα; Αὐτὸ εἶναι τὸ Σημεῖον τοῦ Θεοῦ μας! Ἕνα «ἱστορικὸ» σημεῖον!

Νεκρὸς ὁ Θεὸς & Ζωοποιὸς ὁ Σταυρὸς;

Ἐὰν ὁ Κύριος εἶναι νεκρὸς στὸν Σταυρὸ, τότε καὶ ὁ Σταυρὸς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι πηγὴ ζωῆς, ἀλλὰ θανάτου. Δὲν εἶναι Ξύλον τῆς Ζωῆς αὐτὸ ποὺ ἔχει πάνω του νεκρὸ. Εἶναι ἀντιφατικὸς καὶ παράλογος ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς Ἐγκυκλίου ὅτι «ὁ Σταυρὸς ἔγινε τὸ σύμβολον τῆς Ἀνάστασης καὶ τῆς νίκης κατὰ τοῦ θανάτου», ἀλλὰ ὁ Χριστὸς πάνω του

είναι νεκρός! Όμοίως τὰ **Τίμια Δῶρα** ἔχουν ἀναφορά στὸν θάνατο τοῦ Κυρίου μας ποὺ οἰκειώθηκε ἐκουσίως στὸν Τίμιο Σταυρό. Κοινωνοῦμε Σῶμα κλώμενον καὶ Αἷμα ἐκχυνόμενον, **ποτὲ ὅμως δὲν διανοήθηκε ἓνας πιστὸς τῆς Ἐκκλησίας ὅτι μεταλαμβάνει θάνατο, ἀλλὰ Ζωή.** Ὁ Κύριος δὲν γίνεται θάνατος, ὅπως ἀντιλαμβάνεται τὰ πράγματα ὁ ἀρχιερέας τοῦ Περιστερίου, ἀλλὰ ὡς Ζωὴ νικάει τὸν θάνατο. Νεκρὸς εἶναι ὁ Λάζαρος· ὁ δὲ Χριστὸς δέχεται τὸν θάνατο μόνο γιὰ νὰ τὸν νικήσει.

Ὁ τρόπος ποὺ βλέπει τὸν Ἐσταυρωμένο ὁ Ἅγιος Περιστερίου προσιδιάζει στὶς ιδέες τῶν ἀμύητων καὶ θεομάχων ἀθέων καὶ **εἰδωλολατρῶν** τοῦ κόσμου, ποὺ στὰ μάτια τους οἱ χριστιανοὶ ἔχουμε συκοφαντηθεῖ ὡς **ἀνθρωποφάγοι** καὶ **θανатоφάγοι.** Ὁμοιάζει ἐπίσης μὲ τὴν ἀπέχθεια ποὺ ἔχουν οἱ ψευδομάρτυρες τοῦ **Ἰεχωβᾶ** ἀπέναντι στὸν Σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ, σὲ βαθμὸ ὥστε νὰ καταργοῦν τὴν ἴδια τὴ λέξη ἀπὸ τὴν ἄθλια μετάφραση τοῦ «Νέου Κόσμου», ἀπὸ «Σταυρὸς» σὲ «Ξύλο βασανισμοῦ»!

Μὲ τὴν ζηλωτικὴ προσήλωση στὴν τυπολογία τῶν χώρων παραμερίζεται ἡ κυρίως πράξη τῶν τελουμένων, ποὺ εἶναι τὸ Κυριακὸ Δεῖπνο, ἂν καὶ ἀναφέρθηκε ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο ὅταν ὁμίλησε περὶ συνθρόνου. Τὸ σύνθρονο καὶ συλλειτουργο ἐνώπιον τῆς Ἁγίας Τραπέζης, τὸ εἰκονίζον τὴ μετοχὴ στὸ Καινὸ Δεῖπνο τῆς Βασιλείας, εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἀνάμνηση τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, ποὺ ἀνάγει στὴν Σταυρικὴ θυσία, ἡ ὁποία μὲ τὴ σειρά της ἐγκαινιάζει τὸ τῆς Βασιλείας Καινὸ Δεῖπνο. Καὶ τί θὰ κάνουμε τώρα ποὺ ἔχουμε ἓναν Μυστικὸ Δεῖπνο τελούμενο ἐντὸς τοῦ Βήματος κι ἄλλον ἓναν ἱστορημένο στὸ Τέμπλο, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ Σεβασμιώτατος;

Ἡ κατ' ἀποκοπὴν σκέψη τοῦ Σεβ/τάτου ὑποβάλλει ἐπίσης καὶ μία ἄλλη, εὐλογητὴ πλὴν ἀνούσια, λογικὴ νὰ ἀναρωτηθοῦμε ποίας στιγμῆς τὸ Σῶμα καὶ Αἷμα κοινωνοῦμε, τῆς θυσίας ἢ τῆς Βασιλείας; Τοῦ «νεκροῦ» Θύματος ἢ τοῦ Ἀναληφθέντος καὶ Δοξασθέντος ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς Χριστοῦ; Ὅσο ἔχουν νόημα στιγμὲς καὶ «φάσεις» μπροστὰ στὰ Μυστήρια τοῦ Θεοῦ, ἄλλο τόσο νόημα ἔχουν τοιαῦτες ἀδιάκριτες καὶ ἐκ τοῦ πονηροῦ προσεγγίσεις ποὺ ποτὲ δὲν μᾶς ἀπασχόλησαν ὡς λειτουργοὺς καὶ οὔτε ἐπιθυμοῦμε (ἰκετεύουμε τὸν Κύριο) νὰ μᾶς ἀπασχολοῦν. Διότι ὁ Κύριος τῆς Δόξης εἶναι τὸ Ἀρνίον τὸ Ἐσφαγμένον καὶ συνιστᾷ ματαιοπονία καὶ ἀνοησία ἢ ἐνασχόληση μὲ τέτοια θέματα. Τυπολογικῶς πάντως, μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ἐπειδὴ ὁ Δεῖπνος ἐπισφραγίζεται μὲ τὴν θυσία τοῦ Σταυρωθέντος Χριστοῦ, ἐπομένως δικαίως βρίσκεται Αὐτὸς εἰκονισμένος ὀπισθεν τῆς Ἁγίας Τραπέζης. Ἀκόμα νὰ θεραπευτεῖ ὁ ἐμβριθὴς καὶ ἀπαιτητικὸς νοῦς;

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ μοναδικὴ διαχρονικὴ σταθερὰ μέσα σὲ ἓναν κόσμο οὕτως ἢ ἄλλως τρεπτό, ἀλλοιωτὸ καὶ φθαρτὸ· ἓναν κόσμο μὲ διαρκὴ πορεία

πρὸς τὸ τέλος του. Ἀλλὰ κι ἓναν κόσμο μεταπτωτικὸ πού ὄχι μόνο ἀπὸ φυσικὴ ροπή, ὅσο καὶ ἀπὸ ἐκούσια παράδοση στὰ πάθη του καὶ τὴν θύραθεν «πρόοδό» του, δὲν ἀφήνει τίποτε ἤσυχο καὶ ἀπείραχτο. Οἱ ἀλλοιώσεις, μεταβολές καὶ τερατογενέσεις τοῦ τελευταίου αἰῶνα γίνονται μὲ συνεχή καὶ κατακλυσμιαία ροή στὴν ὁποία εἶναι ἀδύνατο νὰ ἀντισταθεῖ κανεὶς ἀπὸ μόνος του, χωρὶς νὰ τὸν παρασύρει ἢ ὀρμὴ τῶν ἐξελίξεων. Δὲν προλαβαίνει ἢ ἀνθρωπότητα νὰ χωνέψει τὸν χρόνο καὶ τὴν πρόοδό της. Δὲν ὑπάρχει σταθερὸ ἔδαφος καὶ αὐτὸ τὴν γεμίζει ἄγχος, ἀνησυχία, κούραση, θλίψη, ταραχή.

Μόνη σωτηρία, ἢ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ μας, ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς παρατεινόμενος στὴν ἱστορία καὶ τοὺς αἰῶνες. Ὁ εὐσπλαχνος Κύριος δὲν δαμιλεύει μόνον τὴν ἐν τοῖς Μυστηρίοις γεύση τῆς σωτηρίας μας καὶ τῶν Ἐσχάτων, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ἐξόχως ἀνακουφιστικὴ αἴσθηση ὅτι εἰσερχόμαστε ἐκεῖ, στὸν τόπο ὅπου «*ἦσαν ἐστῶτες οἱ πόδες*» τῶν κατὰ σάρκα καὶ πνεῦμα προγόνων μας, τῶν ὁμοδόξων καὶ συμπροσδοκούντων τὴν κοινὴ ἀνάσταση καὶ ζωὴ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Αἴσθηση πολύτιμη, πού συνεισφέρει στὴν πνευματικὴ ἀλλοίωση τοῦ ἐκκλησιαζομένου χριστιανοῦ.

Μὲ τὴν εἴσοδό μας στὸν Ναὸ δὲν περιμένουμε νὰ βιώσουμε ἀκαδημαϊκοὺς πειραματισμούς, ἐγκεφαλικὲς ἀναλύσεις καὶ *τεχνολογίες*. Δὲν θέλουμε νὰ μποῦμε σὲ ἓνα ἐργοτάξιο ὅπου προτιμῶνται δεύτερης ποιότητας ὕλες (δημοτικὴ, ἔκφωνες εὐχές, βοερὴ καὶ μαζικὴ δι' ἀναλόγων κινητικῶν ἢ φωνητικῶν παρακινήσεων ἀπαγγελία, ὀργανοπαιξία τῶν ἰσοκρατημάτων, μουσικὲς πρωτοβουλίες, καινοτομίες στὴν τάξη). Ἐπισυνηγμένοι ἐν τῷ Ναῷ οἱ συνειδητοὶ χριστιανοὶ ἐπιθυμοῦμε καὶ ἐπιζητοῦμε τὴν **ἡσυχία**, τὴν **διαχρονικότητά** του καὶ τὴν γλυκεῖα αἴσθηση στοργῆς καὶ ζωογόνησης ἐκ τῶν Ἱ. Μυστηρίων κάτω ἀπὸ τὶς φτεροῦγες τῆς **Ἱερᾶς Παράδοσης καθ' ὃν τρόπον ἐπισυνάσσονται τὰ νοσσία τῆς ὄρνιθος ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆς**²³. Παρακαλοῦμε τὸν Κύριο καὶ τοὺς Ἁγίους Ἀρχιερεῖς Πατέρες μας: Ἄς μὴν ταλαιπωρηθοῦμε ἄλλο, ἀφήστε νὰ ἐπουλωθοῦν οἱ πρόσφατες βαθιῆς πληγῆς μας.

Ἐπὶ τούτῳ ἐνδυναμούμεθα στὴ θεά τῶν πληγῶν τοῦ Ἐσταυρωμένου Χριστοῦ, τοῦ φέροντος αὐτὲς μονίμως ἐπάνω στὸ ἄφθαρτο, Τίμιο ἀναστημένο Σῶμα Του, τὸ ὑποστατικῶς ἐν τῷ Προσώπῳ Του ἐνούμενο μὲ τὴ θεία φύση καὶ προσκυνούμενο σὺν Πατρὶ καὶ Πνεύματι.

²³ Μτ. 23,37

**Ὁ πόθος τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ δικός μας:
Ὁ Ἐσταυρωμένος καὶ Ἀναστημένος Χριστός**

2 ...καὶ εἶδομεν αὐτόν, καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος·

3 ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον καὶ ἐκλείπον παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων· ἄνθρωπος ἐν πληγῇ ὦν καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν, ὅτι ἀπέστραπται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἠτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογίσθη.

4 Οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἐν κακώσει.

5 Αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν· παιδεία εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτόν, τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν.

6 Πάντες ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν, ἄνθρωπος τῇ ὁδοῦ αὐτοῦ ἐπλανήθη· καὶ Κύριος παρέδωκεν αὐτὸν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν.

7 Καὶ αὐτὸς διὰ τὸ κεκακῶσθαι οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ ὡς ἄμνος ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα.

8 Ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται; Ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ μου ἤχθη εἰς θάνατον.

9 Καὶ δώσω τοὺς πονηροὺς ἀντὶ τῆς ταφῆς αὐτοῦ καὶ τοὺς πλουσίους ἀντὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ὅτι ἀνομίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ.

10 Καὶ Κύριος βούλεται καθαρίσαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς πληγῆς. (Ἠσ. κεφ. 53)

